

Ἄλλ' εἰς τὸ ἔργον ἔχει ἐπι-
καθήσει ὡς ἐκ τοῦ χρόνου ἀρ-
κετὴ κόνις καὶ ἴσως ὅταν κα-
θαρισθῇ νὰ δώσῃ τὴν προτέραν
λαμπρότητα αὐτοῦ μὲ τὴν
ὑπογραφήν τοῦ τεχνίτου.

Ὅπως δὲ ποτε ὁμῶς εὐρισκό-
μεθα πρὸ ἑνὸς ἔργου πρωτο-
τύπου τῆς σχολῆς τοῦ Τιτσιάνου,
φέροντος ὅλον τὸν χαρα-
κτήρα καὶ τὸν χρωματισμὸν
τῶν ἔργων τοῦ Θεοτοκοπούλου,
ὅπως εἰργάζετο κατὰ τὴν πρῶ-
την περίοδον τῆς τέχνης του
ἐν Βενετίᾳ.

Ὁ Palomino βεβαιώνει,
ὡς ἀναφέρει ὁ Ticozzi εἰς τὸ
Λεξικὸν τῶν ζωγράφων, ὅτι
πολλὰι προσωπογραφίαι τοῦ
Θεοτοκοπούλου ἐφαίνοντο ὡς
νὰ ἐξωγραφήθησαν ἀπὸ τὸν
Τισιανόν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ μάλιστα
ταύτῃ δὲν κρίνω ὅπως ἄσκοπον
νὰ διευκρινήσω ζήτημα, τὸ ὅποιον ἴσως ἐπιδρᾷ
σπουδαίως διὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς καθόλου τέ-
χνης τοῦ μοναχικοῦ τούτου Ἑλλήνος καλλιτέ-
χνου τῆς Ἀναγεννήσεως.

Πλείστοι ἐν Εὐρώπῃ ἀναφέρουν τὸ ὄνομα τοῦ
Θεοτοκοπούλου Teoscopoli. Ὁ κατάλογος τοῦ
Μουσείου τῆς Νεαπόλεως ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο
ἀναφέρει τὰ ἔργα τοῦ Θεοτοκοπούλου. Ὁ Ti-
cozzi εἰς τὸ περίφημον Λεξικὸν τῶν ζωγράφων
τὸ ὅποιον ἐτυπώθη εἰς τὸ Μιλᾶνον τὸ 1818 ὡς
ἐξῆς ἔχει καταχωρημένον τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλλη-
νος τούτου ζωγράφου: *Domenico delle Greche*
detto Domenico Teoscopoli.

Ἵποθέτω ὅτι ἡ κακὴ ἀνάγνωσις τοῦ Θεοτο-
κοπούλου μὲ τοὺς βυζαντινοὺς χαρακτῆρας πρὸ

Δ. Θεοτοκοπούλου.

Ἡ ἀποκαθήλωσις.

ὑπέγραφε τὰ ἔργα του, ἔφερε τὴν σύγχυσιν ὡς
πρὸς τὴν ὀρθὴν γραφήν τοῦ ὀνόματός του.

Ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν πράγματευσθέντων
ἐσχάτως ἐν Εὐρώπῃ περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Θεοτο-
κοπούλου ἀναφέρουν αὐτὸν ὡς γνωστὸν ὑπὸ τὸ
ὄνομα *il Greco*. Ἐν τούτοις ὁ Stefano Ti-
cozzi εἰς τὸ Λεξικὸν τῶν ζωγράφων ὑπὸ τὸ ὄ-
νομα *Greco* ἀναφέρει ἄλλον Ἑλληνα ζωγράφον
μαθητὴν τοῦ Pelegrino du Udine, ὁ ὁποῖος
ὡς βεβαιοῦν οἱ σύγχρονοι συγγραφεῖς ἦτο ἀρκετὰ
καλὸς ζωγράφος.

Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ
μεγάλου Ἑλλήνος ζωγράφου ἐγίνετο κτῆμα τῆς
ἀρτισυστάτου Ἑλληνικῆς Πινακοθήκης.

ΘΩΜΑΣ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ γλύπτης

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ἡ «Διάπλασις»

Ὅταν εἰσῆλθα εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ «Παρνασσού» καὶ
τὴν εἶδα γεμάτην ἀπὸ μικρόκοσμον καὶ μητέρας — τὴν
αἴθουσαν ἦις μᾶς ἔχει συνειθίσει ἔως τώρα εἰς γηραλέας
μορφὰς καὶ προσόρους φαλάκρας — ἐνόμισα ὅτι ἐπρόκειτο
περὶ σχολικῶν ἐξετάσεων. Ἄλλ' αἱ σχολικαὶ ἀναμνήσεις
στενότατα συνδέονται πρὸς τὸ ἔργον τῆς «Διαπλάσεως
τῶν παίδων». Εἰς τὴν αἴθουσαν ἐκείνην τρεῖς γενεαὶ
συνηγήθησαν. Οἱ πάπποι, οἱ ὅποιοι δταν ἐξεδόθη ἡ
«Διάπλασις» ἦσαν γονεῖς, οἱ σημερινοὶ γονεῖς οἱ ὅποιοι
ἦσαν τότε παιδιὰ, καὶ τὰ τέκνα τῶν τῶς νεαρῶν συν-
δρομητῶν. Καὶ ἡ συνάθροισις αὕτῃ ἐγένετο περίεξ ἑνὸς
ἀνθρώπου, ὅστις καίτοι εἰργάσθη ἐπὶ τριάκοντα ὅλα
ἔτη, δὲν φαίνεται νὰ ἔχη ἡλικίαν περισσότεραν τῶν
... τριάκοντα ἐτῶν. Τοῦτο ἐξηγεῖ τὸν λόγον διὰ τὴν
«Διάπλασιν» ἀντὶ νὰ γηράσκη φαίνεται ἀνθηροτέρα ἀπὸ
ἔτους εἰς ἔτος, ἐλκύνουσα οὕτω τὴν ζηλοτυλίαν τῶν ὁμο-

φύλων τῆς, εἰς ἃς τὸ ἀντίθετον συμβαίνει. Ἡ συγκέν-
τρωσις ἐκείνη ἦτο χαρακτηριστικωτέρα ἀπὸ κάθε πα-
νηγυρικὸν λόγον καὶ ἡμποροῦσαν ἀσφαλῶς νὰ ἦσαν ὀ-
λιγώτεροι οἱ ὁμιλήσαντες, ἀπὸ ὁμιλοῦν τόσα ἐδγνώμονα
μᾶτῃ μητέρων — πρῶτῃ συνδρομητριῶν — καὶ τόσα χα-
ρωπὰ χεῖλη παιδίων — τωρινῶν συνδρομητῶν. Αἱ ἐκ-
φραστικαὶ ἐκείναι φρυσιογνομίαι διελάουν εὐγλώττως
ποσὸν ἀποτελεσματικὴ καὶ πόσον ἐπωφελὴς ὑπῆρξεν ἡ
ἐργασία τῆς «Διαπλάσεως».

Ἡ ἔκδοσις τοῦ περιοδικοῦ συνέπεσε μὲ τὰ ἔτη τῆς
ἐγγραφῆς μου εἰς τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον. Ἐνθυμοῦμαι
ἀκόμη ζωηρότατα μὲ πόσῃ ὑπερηφάνειαν εἶχα εἰς διαρκὴ
ἐκθεοῖν ἐπάνω εἰς τὸ μικρὸ μὲν τραπέζακι τὸ β' ἢ γ'
φύλλον — δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον — εἰς τὸ ὅτιον ἀνεγρά-
φειτο τὸ ὄνομά μου ὡς λύττον ἐνὸς αἰνίγματος. Ἐκτοτε
λόφον ἔγραψα χειρογράφον καὶ ἐπανειλημμένως εἶδα τὸ